

Terugbetaling psychologische zorg

“Vanaf 1 september voor 11 euro naar de psycholoog!”.

U heeft de koppen wellicht ook gezien, een paar weken geleden: “Vanaf 1 september voor 11 euro naar de psycholoog!”. Wat is er precies aan de hand? Hieronder geven we wat duiding bij de nieuwe regeling die wordt voorgesteld.

Voorgeschiedenis

- Sinds 2019 voorzag toenmalig Minister van Volksgezondheid Maggie De Block een jaarlijks budget voor de terugbetaling van [eerstelijnspsychologische zorg](#) van €22.5 mio. Volwassen patiënten (18-65 jaar) konden op jaarbasis op verwijzing van een arts (huisarts of psychiater) vier sessies terugbetaald krijgen bij de eerstelijnspsycholoog, eventueel uitbreidbaar met nog eens een vier sessies. Psychologen rekenden €45.88,- aan voor een sessie; het eigen aandeel van de patiënt bedroeg €11,- (of €4,- voor mensen met een verhoogde tegemoetkoming). De indicaties voor een eerstelijnspsychologische begeleiding waren beperkt tot milde tot matige stemmingsproblemen, angsten of problemen inzake middelengebruik. Eerstelijnspsychologen moeten beschikken over een visum, uitgegeven door de FOD Volksgezondheid, minstens 3 jaar relevante ervaring als klinisch psycholoog / orthopedagoog hebben, en een overeenkomst afsluiten met het lokale netwerk GGZ en het coördinerend ziekenhuis.
- Mede door de COVID-crisis werd in [april 2020](#) de leeftijdsrestrictie van de oorspronkelijke conventie losgelaten, en waren er ook andere indicatiestellingen mogelijk. Er werd hiertoe bijkomend €16,7 mio euro op jaarbasis voor deze kostenpost gereserveerd.
- Nog onder Minister van Volksgezondheid Maggie De Block keurde op 25 juni 2020 het federaal parlement een budgetverhoging goed van [€200 mio op jaarbasis](#) voor de geestelijke gezondheidszorg. Van bij aanvang was bepaald dat een groot deel van dit budget zou ingezet worden voor de versterking van de eerstelijnspsychologische zorg.
- Na de installatie van de nieuwe regering, werd begin december 2020 een [protocolakkoord](#) afgesloten tussen de federale regering en de Gewesten en Gemeenschappen betreffende ‘de gecoördineerde aanpak voor de versterking van het psychisch zorgaanbod in het kader van de COVID-19 pandemie’.
- Een transversale overeenkomstencommissie in de schoot van het RIZIV (samengesteld door en volgens de geplogenheden binnen het RIZIV) werd aangesteld om het protocolakkoord te realiseren. De [huidige tekst](#) is een product van deze commissie.

De kern van de tekst?

- De netwerken GGZ krijgen een coördinerende rol om een bijkomend psychisch zorgaanbod te realiseren. Het zorgaanbod moet geïntegreerd zijn binnen de bestaande multidisciplinaire eerstelijnszorg (in de eerstelijnszones) en de ruimere GGZ binnen het netwerk.
- Concreet gaat het om de verdere uitbouw van twee functies – hieronder nader toegelicht:

- Functie eerstelijnspsychologische zorg
- Functie gespecialiseerde psychologische zorg
- Behalve integratie, zijn ook ‘matched care’, ‘public mental health perspectief’ (zorg in functie van de noden) en ‘4AIM’ (betere gezondheidsuitkomsten, meer tevredenheid bij patiënten en zorgverstrekkers, en efficiënte inzet van middelen) essentiële pijlers van deze tekst.
- Het netwerk zal hiertoe een coördinator kunnen aanstellen die o.m. het populatiemanagement (zie verder, public mental health perspectief) naar de lokale werking vertaalt, zorgpaden en samenwerkingsafspraken faciliteert, de (wetenschappelijke) begeleiding en vorming in goede banen leidt. De coördinerende rol omvat verder de afhandeling van alle administratieve (terugkoppeling naar alle overheden) en financiële aspecten (via het ziekenhuis).
- Bij uitbreiding engageert het netwerk GGZ zich bij ondertekening van de overeenkomst tot de verdere uitbouw en ontwikkeling van een kwaliteitscultuur onder alle partners ‘voor veilige, effectieve, efficiënte, gelijke en tijdige zorg waarbij de patiënt centraal staat’. Dit omvat ook een opvolging van patiënten- en familietevredenheid en –ervaringen, alsook bij zorgverleners.

Functie eerstelijnspsychologische zorg

- = ondersteuning van personen met psychische klachten via groepsgewijze interventies (4-15 personen) die de mentale gezondheid versterken en psychische problemen voorkomen, de mogelijkheden tot zelfzorg versterken en/of de mantelzorg ondersteunen door klinisch psychologen / orthopedagogen, bij voorkeur in samenwerking met en ondersteund door andere zorg- en hulpverleners en ervaringsdeskundigen (art. 3, §1, 1°)
- = ondersteuning voor individuele rechthebbenden die geholpen kunnen worden door een beperkt aantal interventies eerstelijnspsychologische zorg, opdat de rechthebbende in staat is om waar nodig een gezonde levensstijl en een bevredigende levenskwaliteit te behouden of terug te vinden (art. 3, §1, 2°):
 - Inschatting van de aanwezige problemen en vraagverheldering
 - Begeleide zelfhulp, psycho-educatie
 - Bevorderen van zelfredzaamheid en veerkracht van de rechthebbende of van zijn familiale context
 - Ondersteuning van de eerstelijnsactoren rond de rechthebbende
 - Doorverwijzing naar gespecialiseerde zorg en/of doorverwijzing naar andere zorg- en ondersteuningsorganisaties en/of patiënten- en familieverenigingen
- De psychologische hulpverleners in de eerstelijnspsychologische functie zijn rechtstreeks en laagdrempelig toegankelijk op lokaal niveau. Samen met de actoren uit de eerstelijns wordt een functioneel bilan opgesteld bij aanvang van de begeleiding, wat als communicatie-instrument dient tussen de partners in het netwerk en desgevallend als aanmeldingsmiddel voor meer gespecialiseerde zorg.
- Voor volwassenen/ouderen (15+ jaar):

- Max 5 groepssessies (120 minuten waarvan min 90 min patiëntencontact) per jaar, à €400,- (indien aangeboden door twee klinisch psychologen / orthopedagogen, of klinisch psycholoog / orthopedagoog + arts) of à €326,- (indien aangeboden door klinisch psycholoog / orthopedagoog + andere zorg- of hulpverlener of ervaringsdeskundige), telkens eigen aandeel patiënt €2.5,-.
 - Max 8 individuele sessies (60 minuten waarvan min 45 min patiëntencontact) per jaar à €75,- (eigen aandeel patiënt: €11,- of €4,- indien verhoogde tegemoetkoming).
- Voor kinderen en jongeren (tot 23 jaar):
 - Max 8 groepssessies (120 minuten waarvan min 90 min patiëntencontact) per jaar, à €400,- (indien aangeboden door twee klinisch psychologen / orthopedagogen, of klinisch psycholoog / orthopedagoog + arts) of à €326,- (indien aangeboden door klinisch psycholoog / orthopedagoog + andere zorg- of hulpverlener of ervaringsdeskundige), telkens eigen aandeel patiënt €2.5,-.
 - Max 10 individuele sessies (60 minuten waarvan min 45 min patiëntencontact) per jaar, à €75,- (eigen aandeel patiënt: €11,- of €4,- indien verhoogde tegemoetkoming).

Functie gespecialiseerde psychologische zorg

- = Psychologische interventies gericht op psychodiagnostiek en behandeling voor personen die naar aanleiding van hun onderliggende psychische aandoening gespecialiseerde zorg nodig hebben.
- De gespecialiseerde psychologische functie is enkel vergoedbaar na een aanmelding bij het netwerk GGZ op basis van een functioneel bilan opgesteld door een klinisch psycholoog / orthopedagoog en een arts volgens de netwerkafspraken inzake aanmelding en zorgtoeleiding. In de loop van de individuele reeks gespecialiseerde psychologische zorg wordt een tussentijdse evaluatie gemaakt via het functioneel bilan, zoals opgemaakt tijdens de verwijzing of via het multidisciplinair overleg. Wanneer opschaling van de gespecialiseerde hulp nodig is, kan 1x per jaar een multidisciplinair overleg worden voorzien (min 3 zorgverleners + rechthebbende), na toestemming van de rechthebbende, zijn ouder(s) of voogd à max €225,-.
- Voor volwassenen/ouderen (15+ jaar):
 - Max 12 groepssessies (120 minuten waarvan min 90 min patiëntencontact) per jaar, à €400,- (indien aangeboden door twee klinisch psychologen / orthopedagogen, of klinisch psycholoog / orthopedagoog + arts) of à €326,- (indien aangeboden door klinisch psycholoog / orthopedagoog + andere zorg- of hulpverlener of ervaringsdeskundige), telkens eigen aandeel patiënt €2.5,-.
 - Gemiddeld 8 individuele sessies (60 minuten waarvan min 45 min patiëntencontact), max 20, per jaar à €75,- (eigen aandeel patiënt: €11,- of €4,- indien verhoogde tegemoetkoming).
- Voor kinderen en jongeren (tot 23 jaar):

- Max 15 groepssessies (120 minuten waarvan min 90 min patiëntencontact) per jaar, à €400,- (indien aangeboden door twee klinisch psychologen / orthopedagogen, of klinisch psycholoog / orthopedagoog + arts) of à €326,- (indien aangeboden door klinisch psycholoog / orthopedagoog + andere zorg- of hulpverlener of ervaringsdeskundige), telkens eigen aandeel patiënt €2.5,-.
 - Gemiddeld 10 individuele sessies (60 minuten waarvan min 45 min patiëntencontact), max 20, per jaar, à €75,- (eigen aandeel patiënt: €11,- of €4,- indien verhoogde tegemoetkoming).
- Indien de klinische psycholoog / orthopedagoog inschat dat de zorgvraag van de patiënt niet beantwoord kan worden binnen het bestek van dit aantal sessies of ingeval van crisiszorg, verwijst hij (zij) door naar meer gespecialiseerde GGZ in het netwerk.

Verdere bepalingen

- De zorg wordt steeds verschaft door klinisch psychologen / orthopedagogen die in het bezit zijn van een visum, een erkenning hebben als klinisch psycholoog / orthopedagoog, aantoonbare ervaring hebben inzake de te leveren werkzaamheden (via portfolio) en een overeenkomst hebben gesloten met het netwerk voor min 8u / week. De psychologische hulpverlener verbindt er zich verder toe om de door het netwerk georganiseerde opleidingen te volgen, deel te nemen aan de door het netwerk gecoördineerde intervisie / supervisie, er een ethische werkwijze op na te houden (incl. evidence, practice en experienced based te werken) en voor elke patiënt een individueel patiëntendossier bij te houden.
- Er is rekening gehouden met de mogelijkheid om de zorg in beide functies outreachend of via elektronische communicatiemiddelen aan te bieden.
- In geval van individuele sessies met kinderen en jongeren is het mogelijk dat een sessie enkel met de ouders, de voogd of een familielid plaatsvindt.
- Een groepsinterventie kan worden voorafgegaan door een individuele sessie, waarbij de klinisch psycholoog / orthopedagoog nagaat of de rechthebbende in aanmerking komt voor de groepsinterventies. Een groepsinterventie kan ook afgesloten worden met een individuele sessie.
- De psychologische hulpverlener communiceert op regelmatige basis met de GMD-houdende huisarts(enpraktijk).
- Een begeleidingscomité in de schoot van het RIZIV (waaronder 2 psychiaters en 3 huisartsen) volgen de uitvoering van de overeenkomst verder op en sturen bij waar nodig.
- Dubbelfinanciering wordt gemonitord, afspraken worden gemaakt tussen de verschillende overheden om dit te voorkomen.

Financieel plaatje

- Het totale budget omvat €151,8 mio per jaar, met mogelijkheid tot indexering.
- De middelen worden toegewezen, rekening houdend met het inwonersaantal, de bevolkingssamenstelling en de socio-economische situatie van de werkingsgebieden

(‘public mental health perspectief’). De geldstroom loopt via het ziekenhuis dat het netwerk bij het RIZIV vertegenwoordigt.

- Over de ganse looptijd van de overeenkomst, wordt
 - Max 10% besteed aan de kost voor de lokale coördinator en de uitrol van de afspraken
 - Min 45% besteed aan de vergoeding van de zorg binnen de functie eerstelijnspsychologische zorg
 - Max 45% besteed aan de vergoeding van de zorg binnen de functie gespecialiseerde psychologische zorg

- De federale overheid engageert zich om een aanbod te voorzien, complementair aan het aanbod van de deelstaten, om de lokale multidisciplinaire samenwerkingsverbanden te ondersteunen, middels coachings, vormingsmodules, het beschikbaar maken van richtlijnen en de ontwikkeling van een gedeeld multidisciplinair patiëntendossier. Er wordt tevens een premie voorzien voor vrijgevestigde psychologenpraktijken zodat zij kunnen bijbenen wat betreft veilige digitale interprofessionele communicatie.

De toekomst?

- Gefaseerde uitrol: eerst psychologische zorg uitbouwen, later kwaliteitscultuur.
- Deze opdracht van de netwerken kadert binnen een context van transitie naar de gestructureerde inbedding tijdens de looptijd van deze overeenkomst (1/9/2021-31/12/2023) van de ambulante GGZ in de eerstelijnsgezondheidszorg.’

Met vriendelijke groeten,

Kris Van den Broeck, PhD

Directeur Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie vzw

Leuvensesteenweg 517 - 3070 Kortenberg

BTW-nummer: 0873.559.135

Tel: 0498 543 705

Fax: 02 759 98 78